

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปัญหาการบุกรุกป่านี้เกิดขึ้นกับประเทศไทยมานานจนเป็นปัญหาระดับชาติ รัฐบาลในหลายยุคหลายสมัยได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การกำหนดนโยบาย หรือ สร้างมาตรการต่าง ๆ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายที่มีใช้อยู่ แต่ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการลดลงของพื้นที่ป่าก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากเดิมประเทศไทยมีเนื้อที่ป่าในปีพ.ศ. 2516 จำนวน 138,566,875 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.21 ของพื้นที่ประเทศไทย ในปีพ.ศ.2562 ประเทศไทยมีเนื้อที่ป่า 102,484,072.71 คิดเป็นร้อยละ 31.68 ของพื้นที่ประเทศไทย

ปัจจุบันพบว่า การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ก็ยังคงมีอยู่ และยังไม่สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าให้เป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ปะเทศได้ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า แนวนโยบายของรัฐ กฎหมายและองค์ที่ใช้กฎหมาย ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ใช้ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าแล้วก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าว ก็เพียงให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลพื้นที่ ที่ได้กำหนดให้เป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์เท่านั้น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ จึงทำได้เพียงจะต้องมีการบุกรุกเข้ามาในพื้นที่ก่อน เจ้าหน้าที่จึงมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และยังคงพบว่ามีปัญหาในการดำเนินการในหลาย ๆ ประการ เช่น ปัญหาแนวเขตที่ดินที่ยังมีความชัดเจนในเรื่องของแนวเขตขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณในการดำเนินงาน เป็นต้น

ดังนั้นการวิจัยจึงได้ศึกษาและวิจัยเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการลดลงของพื้นที่ป่า โดยกำหนดพื้นที่วิจัยคือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาใหญ่-เขาหน้าผาตั้ง และเขาตาพรหม ตำบลป่าคาย อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นหนึ่งที่มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการลดลงของพื้นที่ป่าที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สามารถจะเป็นตัวแทนของพื้นที่กันชน มาเป็นพื้นที่วิจัย เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อทำการจัดตั้งพื้นที่กันชน องค์การที่มีหน้าที่ดูแลจัดการพื้นที่กันชนและดูแลรักษาพื้นที่กันชน กระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการ มาตรการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำไปสู่การ

จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า ที่จะเป็นต้นแบบของกฎหมายพื้นที่กันชนในประเทศไทย

การวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง กฎหมายต่างประเทศ คือ สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล กับสหรัฐอเมริกา ที่มีการจัดการพื้นที่กันชน เพื่อเป็นแนวทางการจัดการพื้นที่กันชน กฎหมายไทย ที่เกี่ยวข้องคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 มาตรา ๖๖ ร่วมกับ การสัมภาษณ์เชิงลึก ตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ โดยมีประชากรสัมภาษณ์ คือ อดีตเลขาธิการสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมป่าไม้ ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้จังหวัด กรมป่าไม้ ผู้อำนวยการส่วนแผนการป้องกันพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 1 ท่าน อนุรักษ์จังหวัด นิตกรปฏิบัติการ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมประชากรสัมภาษณ์ 7 คน การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ เป็นวิธีวิทยาการวิจัยใหม่ที่กำหนดให้ ประชากรผู้มีส่วนได้เสียจำนวน 16 คน มาร่วมออกแบบร่างพระราชบัญญัติพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า และเมื่อได้ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า ที่เป็นต้นแบบสำหรับการจัดการพื้นที่กันชน แล้วได้นำคำตอบจากการวิจัยทั้งหมดสู่การรับฟังความคิดเห็น ประชากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะที่การวิจัยนำไปปรับปรุงกฎหมายที่จัดทำขึ้นมา นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า

ผลการวิจัยสรุป และ อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สรุปและอภิปรายผล

ในการสรุปและอภิปรายผลนั้นการวิจัยจะนำเอาคำตอบจากผลของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ มาอภิปรายผลร่วมกันในเชิงการบูรณาการผลของคำตอบจากการวิจัย

การลดของพื้นที่ป่าผลกระทบจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ย่อมเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางกายภาพ และมีผลต่อปัจจัยทางชีวภาพ มีผลกระทบต่อ สภาพดิน น้ำ อากาศ สัตว์ป่า สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นอย่างมาก เช่น การชะล้างพังทลายของดิน ป่าที่ถูกทำลายจะทำให้ไม่มี

ต้น ไม้ วัชพืช หญ้าปกคลุมดิน เมื่อฝนตกลงมาน้ำฝนจะกัดเซาะหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ให้ไหลไปกับกระแสน้ำมีปริมาณมากทำให้เกิดน้ำท่วมในพื้นที่ ตอนล่างอย่างฉับพลัน เกิดความแห้งแล้งในฤดูแล้ง การทำลายป่ามีส่วนทำให้เกิดการสะสมของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ในบรรยากาศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อุณหภูมิของโลกสูง และการตัดไม้ทำลายป่าเป็น การทำลายแหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย และความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้พืชและสัตว์ป่าหลายชนิดมีปริมาณ ลดลงจนเกือบสูญพันธุ์

จากปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญของปัญหาและได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยมีนโยบาย ในการจัดการผู้ที่บุกรุกป่า และมีแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ ให้อำนาจหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า นอกจากนั้นรัฐยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่ป่า ที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐในการกำหนดพื้นที่คุ้มครอง และมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ป่าไม้ นอกจากนโยบายการแก้ไขปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่า ตามแนวนโยบายดังกล่าวแล้ว รัฐยังได้มีการส่งเสริมการปลูกป่า และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแต่ปัญหาดังกล่าวก็ไม่ได้ลดลงพื้นที่ป่ายังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ พบว่า พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 กฎหมายมุ่งเน้นในการปราบปรามผู้กระทำความผิดในพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งจะต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีอำนาจกระทำการได้ตามกฎหมายที่ให้อำนาจดังกล่าวข้างต้น และตามกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจนอกเขตพื้นที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจ เช่นนี้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมไม่อาจมีอำนาจกระทำการป้องกันในเขตพื้นที่อื่นนอกจากพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนดได้ และจากแผนและนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า พบว่า ยังมีอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามแผนและนโยบายของรัฐ และยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ซึ่งในแผนและนโยบายของรัฐมีความสำคัญในการที่จะแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ ที่รัฐจะนำมาใช้เพื่อลดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า

จากสภาพปัญหาดังกล่าวค้นพบว่า ในการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า ได้แก่ กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประสบปัญหาในการขาดแคลนกำลังเจ้าหน้าที่ และงบประมาณ ในการดูแลรักษา

พื้นที่ป่า เนื่องจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่อาจดูแลได้อย่างทั่วถึง และค่าใช้จ่ายในการดูแลต้องใช้งบประมาณที่สูงมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวได้รับงบประมาณอย่างจำกัดจึงไม่อาจปฏิบัติงานในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อค้นพบข้อค้นพบของการวิจัยจึงสรุปได้ว่า แนวคิดการใช้วิธีการกันพื้นที่รอบ ๆ ป่า ในลักษณะเป็นพื้นที่กันชน (Buffer area) โดยมีกาให้ประชาชนที่อาศัยและทำกินรอบ ๆ ป่ามีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาป่า จะเป็นวิธีการที่มีความสอดคล้องกับแผนและนโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า และการลดลงของพื้นที่ป่า โดยประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ป่าโดยการจัดตั้งพื้นที่กันชน ที่เป็นพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติป่า พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

ข้อสรุปจากการวิจัยนี้ นำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า ให้เป็นต้นแบบกฎหมายสำหรับการจัดการพื้นที่กันชนเพื่อนำไปปรับใช้เป็นกฎหมายสำหรับการจัดตั้งและการจัดการพื้นที่กันชน

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า มีเป้าประสงค์ที่จะให้เป็นต้นแบบของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่นำไปใช้ในการจัดทำเป็นพระราชบัญญัติ เนื่องจากพื้นที่ที่สามารถนำมาจัดทำเป็นอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายให้อำนาจในการดูแลจัดการพื้นที่ และพื้นที่เอกชนที่เข้าของมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งรัฐสามารถนำมากฎหมายต้นแบบดังกล่าวไปปรับใช้เพื่อใช้เป็นพื้นที่กันชนเป็นพื้นที่ป้องกันการบุกรุกการลดลงของพื้นที่ป่า และป้องกันไฟป่า

หลักการจัดทำกฎหมาย

เนื่องจากการจัดทำกฎหมายใหม่ ดังนั้นจึงได้วิเคราะห์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 ประกอบกับมาตรา 28 มาตรา 37 และมาตรา 43 (2) และพระราชบัญญัติหลักการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 สรุปได้ว่าไม่มีความขัดแย้งแต่อย่างใด

โครงสร้างร่างพระราชบัญญัติพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า พ.ศ. มีบทบัญญัติ 39 มาตรา แบ่งเป็น 8 หมวด

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 5) เป็นหมวดกำหนดถึงหลักการและกรอบวัตถุประสงค์ของการจัดทำพื้นที่กันชน เป็นกรอบแนวทางในการจัดตั้งพื้นที่กันชน

หมวด 2 คณะกรรมการนโยบายจัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ (มาตรา 6 – มาตรา 11) เป็นหมวดกำหนดให้มีองค์กรควบคุมดูแลพื้นที่กันชนโดยเฉพาะ โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการนโยบาย

จัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ โดยกำหนดที่มาของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การสิ้นสุดของคณะกรรมการนโยบายจัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ และการลงมติ ตลอดจนการใช้อำนาจของคณะกรรมการนโยบายจัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ

หมวด 3 คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด (มาตรา 12 – มาตรา 15) เป็นหมวดกำหนดให้มีองค์กรควบคุมดูแลพื้นที่กันชนโดยเฉพาะ โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด โดยกำหนดที่มาของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การสิ้นสุดของคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด และการลงมติ ตลอดจนการใช้อำนาจของคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด

หมวด 4 คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนพื้นที่ (มาตรา 16 – มาตรา 19) เป็นหมวดกำหนดให้มีองค์กรควบคุมดูแลพื้นที่กันชนโดยเฉพาะ โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนพื้นที่ โดยกำหนดที่มาของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การสิ้นสุดของคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนพื้นที่ และการลงมติ ตลอดจนการใช้อำนาจของคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนพื้นที่

หมวด 5 การจัดตั้งป่าพื้นที่กันชน (มาตรา 20 – มาตรา 25) เป็นหมวดกำหนดขอบเขตของพื้นที่กันชน ให้มีขนาดเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน กำหนดวิธีการในการได้มาเพื่อจัดตั้งเป็นพื้นที่กันชน และวิธีการในขอจัดตั้งพื้นที่กันชน

หมวด 6 การจัดการพื้นที่กันชน (มาตรา 26 – มาตรา 28) เป็นหมวดการควบคุมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่กันชน กำหนดหน้าที่ของประชาชนที่อยู่อาศัย หรือ ทำประโยชน์ภายในเขตพื้นที่กันชนจะต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติ ให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนและชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กันชน ให้สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่กันชนได้ แต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

หมวด 7 การควบคุมดูแลพื้นที่กันชน (มาตรา 29 – มาตรา 32) เป็นหมวดการคุ้มครองและควบคุมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่กันชนไม่ให้กระทบกระเทือนต่อพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่พื้นที่กันชน เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการใช้ประโยชน์ในพื้นที่กันชน

หมวด 8 บทกำหนดโทษ (มาตรา 33- มาตรา 39) เป็นหมวดกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการนโยบายจัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชน ฝ่าฝืนบทคุ้มครองพื้นที่กันชน และระเบียบของคณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชน

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า ดังนี้

1. การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อทำการจัดตั้งพื้นที่กันชน

ที่ดินที่สามารถนำมาจัดตั้งเป็นพื้นที่กันชนได้ มี 2 ประเภทคือที่ดินของรัฐ และที่ดินของเอกชน ในที่ดินของรัฐการได้ที่ดินมานั้นจะต้องมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อเปลี่ยนสถานะ

เป็นพื้นที่กันชน ซึ่งองค์การควบคุมดูแลจะต้องสอบถามหรือขอความเห็นจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลก่อนที่จะนำที่ดินมาจัดตั้งเป็นพื้นที่กันชน ในส่วนที่ดินของเอกชนมีการได้มาโดยการที่เจ้าของที่ดินยินยอมให้ใช้ที่ดินจัดตั้งเป็นพื้นที่กันชน และรัฐต้องมีมาตรการในการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้สิทธิประโยชน์หรือการชดเชยการเสียประโยชน์แก่เจ้าของที่ดินเพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมในการจัดตั้งพื้นที่กันชน จะมีโอกาสที่ประชาชนเข้าร่วมในการจัดตั้งพื้นที่กันชน และต้องไม่สูญเสียสิทธิตามกฎหมายในการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

2. องค์การที่มีหน้าที่ดูแลจัดการพื้นที่กันชนและดูแลรักษาพื้นที่กันชน

การจัดตั้งพื้นที่กันชนจึงต้องจัดตั้งองค์การใหม่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการควบคุมดูแลพื้นที่กันชนโดยตรง จะเป็นการแก้ปัญหาในการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีหลายฉบับ และ แต่ละฉบับมีหน่วยงาน วัตถุประสงค์ในการใช้กฎหมายต่างกัน คือคณะกรรมการนโยบายจัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนพื้นที่ และการใช้อำนาจของคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการใช้อำนาจที่ทับซ้อนกับอำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่แล้ว และจะต้องทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลรักษาพื้นที่ป่าอันเป็นการช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทุกภาคส่วน

3. กระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการ

การบริหารจัดการพื้นที่กันชน และมาตรการที่จะนำมาใช้ในพื้นที่กันชน เพื่อการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่พืชรพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่กันชน และ เฝ้าระวังไฟฟ้า จะต้องมีการดำเนินการในการดำเนินการ และต้องไม่สร้างภาระอันเกินสมควรแก่ประชาชน

4. มาตรการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วม

ในการบริหารจัดการพื้นที่กันชนนั้นประชาชนที่อยู่อาศัยรอบพื้นที่กันชนเป็นผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ดังการทำให้ประชาชนเหล่านั้นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจึงต้องมีการกำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมที่เป็นสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนจะได้รับตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมจัดตั้งเพื่อที่กันชน

2. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ให้ภาครัฐนำรูปแบบ “พื้นที่กันชน” โดยกำหนดเป็นนโยบายหลัก ในการป้องกันกัน การบุกรุกพื้นที่ป่า และการลดลงของพื้นที่ป่า เพื่อสงวนรักษา ป่าฟู ป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์

(2) ให้ภาครัฐสนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่กันชนเข้ามามีส่วน ร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การลดลงของพื้นที่ป่า การสงวนรักษา ป่าฟู ป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย

(1) ให้มีการจัดตั้งพื้นที่กันชน โดยมีกฎหมายต้นแบบที่จัดทำเป็นแนวทางในการดำเนินการ

(2) ให้ภาครัฐเร่งการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งพื้นที่กันชน ตามหลักการการมีส่วนร่วม ของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การลดลงของพื้นที่ป่า การสงวนรักษา ป่าฟู ป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติ

(3) เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งพื้นที่กันชน ให้คณะกรรมการนโยบายจัดการพื้นที่กันชนแห่งชาติ จะออกระเบียบเรื่อง ดังนี้

- ระเบียบการสรรหาผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่า และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ระเบียบคำสั่ง ประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- ระเบียบการกำหนดขนาดของพื้นที่กันชนและสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายใน

พื้นที่กันชน

- ระเบียบการขอจัดตั้งพื้นที่กันชน และการอนุมัติให้จัดตั้งพื้นที่กันชน

- ระเบียบการได้รับสิทธิประโยชน์ของเจ้าของที่ดินหรือผู้เสียสิทธิประโยชน์ใน

การใช้ที่ดิน

- ระเบียบการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการพื้นที่กันชน

คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนจังหวัด จะออกระเบียบเรื่อง ดังนี้

- ระเบียบคำสั่ง ประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

- ระเบียบการจัดตั้งคณะกรรมการพื้นที่กันชน

คณะกรรมการจัดการพื้นที่กันชนพื้นที่ จะออกระเบียบเรื่อง ดังนี้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่กั้นชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของพื้นที่กั้นชน

3. ข้อเสนอแนะเรื่องวิจัยต่อ

เนื่องจากการวิจัยนี้มีมุ่งเน้นให้ในการจัดทำพื้นที่กั้นชนโดยใช้พื้นที่รอบนอกเขตป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมายพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ดังนั้นการจัดพื้นที่กั้นชนจึงถูกจำกัดให้นำพื้นที่นอกเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทำให้พื้นที่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว ไม่ได้กล่าวถึงการจัดการพื้นที่ให้เป็นพื้นที่กั้นชน และนโยบายของรัฐที่นำที่ดินที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมนำมาจัดสรรให้แก่ประชาชนทำกิน และไม่โดยกันที่ดินเพื่อเป็นแนวพื้นที่กั้นชนเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า จึงควรให้มีการทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง “มาตรการกำหนดสิทธิและหน้าที่ในที่ดินจัดสรรของรัฐ” ในโอกาสต่อไป

4. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย และสมมติฐาน

4.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิจัย หลักการ แนวคิดและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งพื้นที่กั้นชน ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 2
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ ของไทย ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 4
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายและการจัดการพื้นที่กั้นชนของต่างประเทศ ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 4
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ประเภทและการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการจัดตั้งพื้นที่กั้นชน องค์กร และ วิธีการบริหารจัดการ และมาตรการที่จะนำมาใช้ในพื้นที่กั้นชนเพื่อการรูปแบบการจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการพื้นที่กั้นชนของไทย ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 4
5. เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการพื้นที่กั้นชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า ดัง ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 5

สรุปคำตอบที่ได้มาตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า มีคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยครบทุกข้อ

4.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ว่า

ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าจากการบุกรุก และทรัพยากรป่าถูกลักลอบขโมยไปใช้ประโยชน์ เกิดจากประชาชนที่อยู่อาศัยรอบ ๆ ป่า แม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เป็นต้น แต่ก็ไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเอาแนวคิดการจัดให้มีพื้นที่กันชนรอบ ๆ ป่าโดยการและมีกระบวนการดำเนินการตั้งแต่ การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อทำการจัดตั้งพื้นที่กันชน องค์กรที่มีหน้าที่ดูแลจัดการพื้นที่กันชนและดูแลรักษาพื้นที่กันชน กระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการ มาตรการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นประเด็นที่จะได้คำตอบ มาจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า

คำตอบจากการวิจัย แสดงถึงปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าจากการบุกรุก และทรัพยากรป่าถูกลักลอบขโมยไปใช้ประโยชน์ เกิดจากประชาชนที่อยู่อาศัยรอบ ๆ ป่า แม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เป็นต้น แต่ก็ไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำตอบของรูปแบบพื้นที่กันชน มีแนวทางจากรูปแบบพื้นที่กันชนของต่างประเทศ และการจัดตั้งพื้นที่กันชนจะต้องมีกฎหมายรองรับซึ่งการวิจัยได้จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบในระดับร่าง พระราชบัญญัติพื้นที่กันชนเพื่อพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่า พ.ศ. โดยมีโครงสร้างกฎหมาย คือ การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อทำการจัดตั้งพื้นที่กันชน องค์กรที่มีหน้าที่ดูแลจัดการพื้นที่กันชนและดูแลรักษาพื้นที่กันชน กระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการ โดยมีมาตรการส่งเสริมประชาชนให้ทั่วไปมีส่วนร่วมในระบบการบริหารจัดการพื้นที่กันชนนั้นด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้